

Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów

INFORMACJA Z WYNIKÓW KONTROLI JAKOŚCI I PRAWIDŁOWOŚCI OZNAKOWANIA ORAZ IDENTYFIKOWALNOŚCI PRODUKTÓW ROLNICTWA EKOLOGICZNEGO

Warszawa, grudzień 2015 r.

**INFORMACJA Z WYNIKÓW KONTROLI
JAKOŚCI I PRAWIDŁOWOŚCI OZNAKOWANIA ORAZ
IDENTYFIKOWALNOŚCI PRODUKTÓW ROLNICTWA
EKOLOGICZNEGO**

1. Realizując ustawowy obowiązek ochrony interesów konsumentów, Inspekcja Handlowa w drugim kwartale 2015 roku przeprowadziła w placówkach na terenie 16 województw kontrolę jakości i prawidłowości oznakowania produktów rolnictwa ekologicznego. Zakres kontroli obejmował zbadanie jakości handlowej produktów oraz sprawdzenie prawidłowości ich oznakowania.

Kontrolą objęto łącznie 164 placówki, w tym: 74 sklepy specjalistyczne, 63 sklepy należące do sieci handlowych, 3 hurtownie oraz 24 pozostałe (w tym sprzedaż internetową).

Różnego rodzaju nieprawidłowości stwierdzono w 72 placówkach (44 proc. skontrolowanych).

2. Ogółem skontrolowano 947 partii produktów ekologicznych, w tym 782 partie produktów pochodzących z krajów UE i 165 partii produktów importowanych z krajów trzecich, tj.:
- 220 partii produktów zbożowych (makaronów, kasz, itp.),
 - 107 partii suszonych warzyw i owoców,
 - 92 partie soków,
 - 75 partii wyrobów cukierniczych (w tym kakaowych i czekoladowych),
 - 69 partii przetworów warzywnych,
 - 54 partie przetworów owocowych (dżemów, galaretek, itp.),
 - 45 partii kawy, herbaty, herbatek ziołowych i owocowych,
 - 35 partii olejów i oliwy,
 - 33 partie świeżych warzyw i owoców oraz ziemniaków,
 - 15 partii mięsa i przetworów mięsnych,
 - 13 partii miodów,
 - 11 partii jaj,
 - 178 partii innych produktów.

Różnego rodzaju zastrzeżenia wniesiono do 147 partii (15,5% proc.), w tym do 5 w zakresie nieprzestrzegania przepisów o rolnictwie ekologicznym i 142 w zakresie ogólnych przepisów prawa żywnościowego.

3. Do badań w laboratoriach Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów pobrano próbki z 160 partii produktów rolnictwa ekologicznego, które oceniono w stosunku do obowiązujących przepisów prawa oraz deklaracji zawartych w oznakowaniu tych produktów. Wyniki badań stanowiły podstawę do zakwestionowania 13 partii (8,1 proc.) w zakresie nieprzestrzegania wymagań wynikających z ogólnych przepisów prawa żywnościowego.

Do nieprawidłowości stwierdzonych w zakresie jakości należały m.in.:

- niewłaściwe cechy organoleptyczne, np.:
 - ✓ w przypadku ogórków kiszonych ogórki o wyraźnie osłabionej konsystencji, z pustymi kanałami wewnętrznymi w ilości 53 proc, wyraźnie zmieniony zapach – nieprzyjemny, nietypowy dla ogórków kiszonych,
 - ✓ w przypadku fig suszonych obecność martwych szkodników oraz ich pozostałości (odchodów i oprzędu),
- niższa od zadeklarowanej zawartość ekstraktu ogólnego w przypadku koncentratu pomidorowego (wynik: 23,7 proc., deklaracja: 28±2 proc.),
- niższa w stosunku do deklaracji na opakowaniu masa produktu pod odcieku, np. w przypadku ogórków stwierdzono 484,6 g zamiast deklarowanych 500 g.

4. W toku kontroli sprawdzono, czy były przestrzegane przepisy w zakresie znakowania produktów rolnictwa ekologicznego, szczególnie zawarte w art. 23-26 rozporządzenia 834/2007¹. Skontrolowane produkty oceniono także pod kątem zgodności oznakowania z wymaganiami ogólnymi.

Oznakowanie niezgodne z obowiązującymi przepisami o rolnictwie ekologicznym stwierdzono ogółem w przypadku 5 partii (0,5 proc. ogółem ocenionych). Wymagań w zakresie oznakowania ogólnego nie spełniało 102 partie (10,8 proc.).

W oznakowaniu zakwestionowanych produktów stwierdzono m.in.:

- przepisy o rolnictwie ekologicznym:
 - ✓ niewłaściwy zwrot oznaczający miejsce, w którym wyprodukowano nieprzetworzone produkty rolnicze, z których wytworzono końcowy produkt, tj. było: „rolnictwo nieunijne” zamiast: „rolnictwo spoza UE”,
 - ✓ brak logo produkcji ekologicznej przy jednoczesnym zastosowaniu w oznakowaniu produktu wyrażenia „Bio”,
 - ✓ brak numeru jednostki certyfikującej,

¹ Rozporządzenie Rady (WE) nr 834/2007 z dnia 28 czerwca 2007 r. w sprawie produkcji ekologicznej i znakowania produktów ekologicznych i uchylające rozporządzenie (EWG) nr 2091/91 (Dz. U. UE L 158 z 20.07.2007, s. 1).

- ✓ brak w oznakowaniu, w tym samym polu widzenia co wspólnotowe logo produkcji ekologicznej, oznaczenia miejsca, w którym wyprodukowano nieprzetworzone produkty rolnicze, z których wytworzono końcowy produkt,
- ogólne przepisy prawa żywnościowego:
 - ✓ brak wskazania w oznakowaniu produktu substancji powodujących alergię lub reakcje nietolerancji,
 - ✓ brak podkreślenia w wykazie składników nazwy składnika alergennego za pomocą pisma wyraźnie odróżniającego go od reszty składników lub wyróżnienie w wykazie składników produktu musztardy jako składnika alergennego i dodatkowo pod tym wykazem umieszczenie informacji o treści: „Składniki alergologiczne:.....musztarda”, podczas gdy musztarda nie znajduje się w wykazie substancji lub produktów powodujących alergię lub reakcje nietolerancji²,
 - ✓ całkowity brak informacji w języku polskim,
 - ✓ rozbieżność między informacjami w języku obcym a uwidocznionymi na polskiej etykiecie, np. w zakresie wartości odżywczej, warunków przechowywania,
 - ✓ użycie nazwy „śmietanka” zarezerwowanej wyłącznie dla produktów wytworzonych z mleka – „śmietanka migdałowa”,
 - ✓ umieszczenie na opakowaniu informacji „GMO FREE” w postaci symbolu graficznego, podczas gdy produkty ekologiczne nie mogą zawierać GMO – oznaczenie takie może sugerować, że środek spożywczy posiada szczególne właściwości, tym czasem wszystkie podobne środki spożywcze mają takie właściwości,
 - ✓ nieczytelny kod producenta na skorupkach jaj,
 - ✓ podanie daty minimalnej trwałości i nr partii na spodzie opakowania, na przezroczystej naklejce samoprzylepnej, w sposób nietrwały i łatwy do usunięcia (naklejkę można było bez trudu oderwać),
 - ✓ przypisywanie środkowi spożywczemu szczególnych właściwości, np. poprzez zamieszczenie informacji o treści: „Polecana przy cukrzycy”,
 - ✓ brak informacji: „Zawiera naturalnie występujące cukry” przy jednoczesnym zastosowaniu oświadczenia żywieniowego: „Bez dodatku cukru”.

² Wymienionych w załączniku II do rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1169/2011 z dnia 25 października 2011 r. w sprawie przekazywania konsumentom informacji na temat żywności, zmiany rozporządzeń Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1924/2006 i (WE) nr 1925/2006 oraz uchylecia dyrektywy Komisji dyrektywy Komisji 87/250/EWG, dyrektywy Rady 90/496/EWG, dyrektywy Komisji 1999/10/WE, dyrektywy 2000/13/WE Parlamentu Europejskiego i Rady, dyrektywy Komisji 2002/67/WE i 2008/5/WE oraz rozporządzenia Komisji (WE) nr 608/2004 (Dz. U. UE L 304 z 22.11.2011, s. 18, z późn. zm.).

5. W toku kontroli sprawdzono ponadto przestrzeganie:

- aktualności dat minimalnej trwałości lub terminów przydatności do spożycia - w 10 sklepach z uwagi na przeterminowanie zakwestionowano 31 partii produktów rolnictwa ekologicznego,
- obowiązku zgłoszenia do systemu kontroli ustanowionego dla rolnictwa ekologicznego – stwierdzając nieprawidłowości w tym zakresie w przypadku 15 placówek,
- warunków przechowywania - nie stwierdzając nieprawidłowości w tym zakresie,
- obowiązku zapewnienia identyfikowalności środków spożywczych – w jednej z kontrolowanych placówek nie okazano faktury VAT na zakup 2 opakowań (10 szt.) jaj z chowu ekologicznego.

Całokształt ustaleń kontroli dał podstawę do skierowania 9 informacji do właściwych terenowo organów nadzoru sanitarnego lub weterynaryjnego oraz 45 – do wojewódzkich inspektoratów jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych. Wszczęto postępowania administracyjne na podstawie art. 40a ust. 1 pkt 3 ustawy o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych w sprawie wymierzenia kar pieniężnych za wprowadzenie do obrotu artykułów rolno-spożywczych nieodpowiadających jakości handlowej, które zakończyły się wydaniem 8 decyzji o wymierzeniu kar w łącznej wysokości 3,5 tys. zł. W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami ukarano mandatami 10 osób na łączną kwotę 1,6 tys. zł w związku z popełnieniem wykroczeń z art. 100 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia³ tj. w związku z wprowadzeniem do obrotu środków spożywczych po upływie terminu przydatności do spożycia lub daty minimalnej trwałości.

Opracowanie:

Departamentu Inspekcji Handlowej UOKiK

Z up. Prezesa Urzędu
Ochrony Konkurencji i Konsumentów
Wiceprezes
Dorota Karczewska

³ t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 594.